

OP WELKE PARTIJ KAN DE CHEMISCHE INDUSTRIE HET BESTE STEMMEN?

MEESTE PARTIJEN VÓÓR EUROPA

De economische crisis, hoge energieprijzen, grondstoffenschaarste, ongelijk speelveld, vergrijzing, de noodzaak om te vergroenen. De Europese chemische industrie kampt met vele uitdagingen. De komende Europese verkiezingen zijn daarom belangrijker dan ooit. Wat kunnen de verschillende politieke partijen voor de chemie betekenen?

Tekst: Igor Znidarsic

Steeds meer wetgeving in de Europese landen komt uit Brussel, zeker bij grensoverschrijdende zaken zoals het milieu en de economie. Burgers van de EU-lidstaten kunnen daar om de vijf jaar hun invloed op uitoefenen. Op 22 en 25 mei is het weer zover: 500 miljoen Europeanen kiezen dan wie hen vertegenwoordigt in het Europees Parlement. In totaal zijn er 751 zetels te verdelen (750 'gewone' Europarlementariërs en 1 voorzitter), waarvan 26 voor Nederland. De meeste partijen zijn vóór de Europese Unie, de verschillen zitten in de invulling. Voor de chemische industrie zijn deze verkiezingen urgenter dan ooit, gezien de vele uitdagingen op het gebied van energieprijzen, concurrentiekracht en de *biobased economy*. De grote vraag: wat willen de verschillende politieke partijen doen voor de chemische industrie?

D66: Europa verdient beter

Rapporteur *resource efficiency* en biodiversiteit **Gerben Jan Gerbrandy**: "D66 staat voor een slagvaardiger, democratischer en sterker Europa. Dat bereiken we met innovatie en vergroening. Niet als

doel op zich, maar omdat het economisch noodzakelijk is. En daar hebben we de chemische industrie hard bij nodig. Wij streven naar een volledig duurzame energievoorziening in 2050. Het is technisch haalbaar. De meerwaarde heeft in Europa altijd gezeten in innovatie. Die zit in de scenario's 2 en 3 van de *Visie 2030-2050* van de VNCI: enerzijds een sterke vergroening, anderzijds een overschot aan goedkope – duurzame – energie. Groene elektriciteit is nu vaak duurder dan fossiel opgewekte, maar dat gaat veranderen, zeker als we de infrastructuur hebben om die op te slaan – de chemie kan daar met waterstof een rol in spelen. Het is zo zonde om gas te verbranden. We kunnen het veel beter gebruiken om er mooie producten van te maken. Elke chemicus zou tranen in zijn ogen moeten krijgen van elke kubieke meter gas die we verstoken. Dat de chemische industrie

in Europa momenteel in zwaar weer zit, heeft voor een groot deel te maken met de opbouw van de energiekosten, waar transportkosten en allerlei belastingen deel van uitmaken. Daar kun je wat aan doen, maar voor een ander deel niet: de prijs van de ruwe grondstof is hier nu eenmaal hoger dan wanneer je in Rusland op een gasbel zit of in de VS op schaliegas. Als een bedrijf ervoor kiest om een nieuwe fabriek te bouwen in de VS en niet in Nederland, is dat een feit waar we helaas mee moeten leven. Overigens is schaliegas volgens mij een bubbel. Je ziet in de VS de investeringen al afnemen. Wij kunnen veel beter kijken naar de langere termijn en een voorsprong opbouwen in innovatie en vergroening, gebruikmakend van onze krachten, zoals de sterke ARRRRA-cluster. Wat D66 verder heel belangrijk vindt is hergebruik van afvalstromen. Dat is niet alleen ecologisch veel beter, het is ook economisch heel rendabel. Het maakt Europa minder afhankelijk van grondstoffen van buiten. Er is hierin veel belemmerende – nationale – regelgeving. Europa kan dat veel meer samenbrengen. We moeten voorkomen dat lidstaten overal extra regeltjes op zetten."

VVD: Europa waar nodig

Lijsttrekker **Hans van Balen**: "Wij zijn voor een gelijk speelveld op het gebied van energiekosten. Dus voor afschaffing van nationale subsidies, zoals in Duitsland, want dat verstoort de markt. We moeten naar een Europese energiemarkt, die leveringszekerheid op de lange termijn biedt. Daarnaast willen we snoeien in de Europese regels op het gebied van klimaat. Wij zijn voor reductie van de CO₂-uitstoot, maar dan zonder allerlei subdoelstellingen. Elk land mag zelf invullen hoe ze de CO₂-doelstellingen willen halen. Wat betreft de slechte mondiale concurrentiepositie van de Europese chemische industrie vind ik dat de concurrentiever-

valsing vanwege onder meer schaliegas in de onderhandelingen voor het vrijhandelsakkoord met de VS moet worden ingebracht. In China heb ik niet zo veel fiducia, dat land houdt zich aan weinig afspraken. Maar als China haar industrie zwaar subsidieert, kun je in het kader van wederkerigheid wel zware heffingen gaan opleggen. Het kan niet zo zijn dat een land de industrie subsidieert terwijl wij subsidies juist afschaffen. De VVD vindt verder dat het mes moet in belemmerende regelgeving, zoals Reach. Deze stoffenverordening van tweehonderd pagina's is een onwerkbaar detailverhaal. Daarin moeten we drastisch snoeien. Wij hopen landen te vinden die dat ook vinden. Daar gaan we ons in ieder geval voor inzetten. Europa grossiert sowieso te veel in detailregelingen. Bijvoorbeeld op het gebied van milieu. Als je

kies voor de vrije markt moet je bij elke regel afvragen of die nog wel van belang is. De VVD kijkt naar Europa vooral vanuit een economisch standpunt. Wij zijn daarom voor de EU, voor de interne markt, voor handelsverdragen en voor handhaving van de euro, want dat is goed voor Nederland. Maar we zijn ook voor een soberder Brussel. De EU heeft zoals elke overheid de neiging om steeds meer te gaan doen, maar Brussel moet vooral minder doen. Alleen Europa waar nodig. Wij willen verder innovatie stimuleren, maar laten het initiatief aan bedrijven. Je kunt jong talent ook stimuleren door als overheid geld te lenen aan start-ups. Niet subsidiëren, maar lenen. En minder regels graag. Silicon Valley is niet zo sterk geworden door regelgeving, maar juist doordat er weinig regels waren."

SP: Superstaat nee, samenwerken ja

De SP, die niet bereid was mee te werken aan dit artikel, stelt dat de Europese Commissie zich moet beperken tot het uitvoeren van door lidstaten genomen besluiten, waarbij het recht van de Commissie om wetsvoorstellen in te dienen vervalt. Op het gebied van energie zouden lidstaten binnen de milieufspraken zelf de vrijheid moeten hebben om te kiezen hoe zij energie opwekken. De SP gelooft

in kernfusie en ziet kernenergie en schaliegas niet als alternatief. Ook investeren in CO₂-opslag is 'niet verstandig'. De SP kiest niet voor marktwerking in de energiehandel, maar voor samenwerking. 'Door de marktwerking van de Europese elektriciteitssector zien we dat in Nederland de modernste gascentrales veel stilstaan, terwijl verouderde kolencentrales overuren draaien.'

PvdA: Voor een Europa dat werkt

Bij de PvdA, die niet bereid was mee te werken aan dit artikel, staat werk centraal. 'We zetten alles op alles om de enorme werkloosheid in Europa aan te pakken. Ondernemers moeten weer kunnen investeren en innoveren', aldus het verkiezingsprogramma. De PvdA wil de belasting op arbeid verschuiven naar belasting op gebruik van natuurlijke hulpbronnen. 'Dit leidt tevens tot een gunstige concurrentiepositie voor innovatieve ondernemers en tot meer banen.' De EU moet de motor worden van duurzame technologie. 'Dat zorgt voor een gezonde wereld voor onze kinderen en

voor werkgelegenheid.' Daarvoor is wel meer Europese samenwerking nodig. De prijs voor emissiecertificaten wordt als het aan de PvdA ligt weer zo hoog 'dat zwaar vervuilende bedrijven een echte financiële prikkel voelen om te investeren in schonere technologie in plaats van de eigen vervuiling af te kopen'. De begrotingsregels vindt de PvdA te eenzijdig gericht op begrotingsnormen. 'Er moet ook worden gekeken naar sociale factoren.' Verder wil de PvdA een einde maken aan het bewust verlagen van vennootschapsbelasting om bedrijven naar een lidstaat toe te lokken.

50Plus: Onze toekomst in Europa

Lijsttrekker **Toine Manders**: "De Europese interne markt is de belangrijkste markt voor de Nederlandse chemische industrie. Daar moeten

we veel meer een *level playing field* creëren. Een mondiaal level playing field is veel moeilijker, maar wel mogelijk. Door de kracht van Europa als een van de grootste economische regio's kun je bijvoorbeeld milieuwetgeving afdwingen. Dat kan niet als Europa als los zand aan elkaar hangt, zoals nu soms het geval is. Met 28 landen kun je een vuist maken. Om van Europa meer een eenheid te maken, moeten er zo veel mogelijk Europese verordeningen komen in plaats van richtlijnen. Je krijgt dan eenduidige wetgeving. Daar hebben we wel de hulp voor nodig van nationale politici. Veel politici, die bevoegdheden naar Europa zien gaan, zijn echter negatief over Europese samenwerking. Dat is misschien goed voor die nationale politici, maar slecht voor de Nederlandse economie. Er ontstaat nu een negatief onderbuikgevoel over Europese samenwerking, op basis van cafépraat en niet gebaseerd op feiten. Daar probeert

50Plus iets aan te veranderen. Verder is energie momenteel een hot item. Ik heb een voorstel gedaan, dat is overgenomen door de Europese Commissie, om een Europese ringleiding voor gas en elektriciteit aan te leggen. Als land kun je daar gas en elektriciteit vanaf halen of erin stoppen. Dan ben je minder afhankelijk van grote spelers, zoals Rusland. Tegelijkertijd moet er meer concurrentie komen, zodat de industrie elektriciteit kan kopen waar die op dat moment goedkoop is. De slechte concurrentiepositie ten opzichte van de VS moeten we pareren met investeren in hoogopgeleide mensen, om daarmee de innovatiekracht te verhogen. Kennis heeft veel meer waarde dan energie of arbeidsloon. Alleen daarmee kun je het mondiaal winnen. 50Plus houdt ook nadrukkelijk rekening met de vergrijzing. Wij willen tandem-banen creëren, vergelijkbaar met de vroegere gildes, waarin een gezelschap leert van de meester. Dat kun je financieren door wat de werkgever aan loon betaalt op te tellen bij wat Sociale Zaken aan uitkering betaalt. De ervaren, oudere persoon kan zijn kennis en kunde overdragen op de jonge persoon en die enthousiasmeren voor bijvoorbeeld de chemie. Zo kan een jongere ook zien dat het negatieve imago niet terecht is."

GroenLinks: Ons Europa

Lijsttrekker **Bas Eickhout**: "We moeten naar een groene economie in 2050. Daarin is een grote rol weggelegd voor de chemische industrie. Als chemicus weet ik dat de chemie een grote bijdrage kan leveren aan een heleboel oplossingen. Op de korte termijn kampt de chemie met problemen op het gebied van energie en grondstoffen. Maar

het is een illusie om te denken dat de je die concurrentieslag kan winnen. Europa is een duur continent, met weinig eigen grondstoffen. Daar moeten we mee leven. Er zullen daardoor zeker een aantal bedrijven uit Europa vertrekken. Dat is niet leuk, maar ik vind het ook onzin om te roepen dat ik dat wel even zal oplossen. Dat kan de politiek helemaal niet. Wij zijn verder voor strengere regels voor productieprocessen en vinden dat vervuiling een prijs heeft. Natuurlijk maken dit soort extra kosten de industrie nog kwetsbaarder, maar dit beleid stimuleert ook de *biobased economy*. Daarnaast vinden wij dat ETS-opbrengsten ten goede moeten komen aan innovatie. Want daar moet Europa op inzetten. Binnen ons industriebeleid krijgen sommige bedrijven het lastig, maar bedrijven die voorop willen lopen krijgen juist helderheid en

gaan profiteren. Als je zo goedkoop mogelijk bulk wilt produceren heb je aan GroenLinks een slechte, daar zijn we eerlijk in. Wij vinden dat Europa niet moet meedoen aan de toenemende strijd om fossiel, maar moet omschakelen naar een biobased economy. Sommige productieprocessen zullen dan vertrekken uit Europa, maar je krijgt er ook veel voor terug. GroenLinks is verder tegen het strikte begrotingsbeleid dat nu gevoerd wordt. Wij moeten daar soepeler mee omgaan. Er zal geïnvesteerd moeten worden in Zuid-Europa, ook omdat daar veel arbeidskapitaal zit. Wij willen het ook makkelijker maken om nieuwe krachten binnen te halen, want we kampen met een vergrijzende bevolking. GroenLinks is ook voor een hogere vennootschapsbelasting. Nu beconcurreren landen elkaar daarop, waardoor bedrijven het laagste putje opzoeken. De twintig grootste bedrijven van Portugal hebben hun hoofdvesting in Amsterdam. De Portugese overheid loopt daardoor veel inkomsten mis. Het land is mede daardoor in de problemen gekomen en wij hebben vervolgens financieel moeten bijspringen. De vraag is wat ons uiteindelijk meer kost. Daarom pleiten wij voor een meer Europees georganiseerde vennootschapsbelasting, waarbij iedereen een eerlijke bijdrage levert."

ChristenUnie/SGP: Samenwerking ja, superstaat nee

ChristenUnie/SGP wil wel samenwerking tussen soevereine lidstaten, wat bijdraagt aan de vrede en stabiliteit in Europa, maar geen bankenunie, begrotingsunie, economische unie en politieke unie. Zij zijn voor één EU-energiemarkt en

voor het versterken van ETS. Op het gebied van innovatie zijn de christenen voor investeren in duurzaamheid, maar tegen embryonaal stamcelonderzoek, en er moet aanvullend onderzoek komen naar de effecten van nanotechnologie.

PVV

De PVV wil Nederland uit de EU halen, de gulden weer invoeren en toegang tot de interne markt creëren via bilaterale handelsverdragen met de EU. Dat levert volgens de

partij 10 procent extra welvaart op in 2024 en 13 procent in 2035. 'Wij kunnen weer baas worden over eigen geld, eigen wetten en eigen grenzen', aldus de partij op haar website.

CDA: Naar een slagvaardiger Europa

Lijsttrekker
Esther de Lange:

"Het is erg belangrijk dat we binnen Europa een *level playing field* creëren.

Momenteel zijn er bijvoorbeeld

veel uitdagingen op energiegebied. De EU-landen zitten elkaar dwars met allerlei verschillen in subsidie-regelingen, waardoor ze meer last van elkaar hebben dan dat ze gezamenlijk de goede kant op gaan. Met een beleid gericht op een *level playing field* streep je heel pragmatisch de zaken die elkaar tegenwerken weg en hou je alleen over wat voor heel Europa goed is. Daarnaast staan wij voor helderheid. Besluiten moeten niet gebaseerd zijn op emotie maar op wetenschappelijk inzicht. Het stoort mij dat we nog steeds geen definitie hebben voor nanotechnologie. Vanwege emotionele discussies komt die er maar niet. Het CDA zegt heel nuchter: laat de emotie los en stel zo'n definitie op, waarmee de industrie kan werken. Europa stelt strenge eisen op allerlei gebieden, en dat vinden wij prima, maar dan mag de industrie van de wetgevers ook duidelijkheid verwachten. Een andere uitdaging zien

we op het gebied van grondstoffen. Straks zijn er 9 miljard mensen en moeten we anders omgaan met onze resources. Het is de hoogste tijd dat de Europese Commissie het grondstoffenvraagstuk met voorrang op de agenda zet. Voor Europa ligt een enorme kans in hergebruik. Wie als eerste in staat is afstand te nemen van de primaire grondstoffen en het over een andere boeg weet te gooien heeft een enorm voordeel. Overheden moeten dat faciliteren. Daarom vind ik het ook schandalig dat de Europese Commissie niets deed tegen het dumpen van fosforerts uit Kazachstan, waardoor Thermphos, dat inzette op herwinning van fosfor in plaats van te vechten om de laatste restjes erts, failliet ging. Wat betreft de *biobased economy* zijn wij, zeker op de korte termijn, voor een en/en-beleid: fossiel en biobased. Je moet niets uitsluiten, want dat is niet in het belang van de industrie. De uitdaging is wel: altijd duurzaam en innovatief. Onze mankracht zal nooit zo goedkoop worden als in China, en hun milieuregels zijn anders dan die van ons. De Nederlandse en Europese chemische industrie moeten de mondiale concurrentie voorblijven door in te zetten op slimme oplossingen."

Fracties in het Europees Parlement

De Europarlementariërs organiseren zich in fracties op basis van politieke scheidslijnen:

Europese Volkspartij (EPP)

Christen-democratische en aanverwante (conservatieve) stromingen, met onder andere CDA en de Duitse CDU en CSU. 275 zetels (CDA 5).

Progressieve Alliantie van Socialisten en Democraten (S&D)

Ontstaan na een overeenkomst tussen de Partij van de Europese Sociaal-Democraten (PES), die verschillende sociaal-democratische partijen uit Europa verenigt, en de Italiaanse Democratische Partij. Met onder meer de PvdA, de Duitse SPD en de Britse Labour Party. 195 zetels (PvdA 3).

Alliantie van Liberalen en Democraten voor Europa (ALDE)

De liberale en democratische stromingen in Europa, met onder meer VVD, D66, de Duitse FDP en de Belgische Open VLD. 84 zetels (VVD 3, D66 3).

Groenen/Europese Vrije Alliantie (EVA)

Groenen en regionale groeperingen uit verschillende Europese landen, met onder meer GroenLinks en het Duitse Bündnis 90/Die Grünen. 58 zetels (3 GroenLinks).

Europese Conservatieven en Hervormers (ECR)

Bestaat voor bijna de helft uit Britse Conservatieven, verder ChristenUnie en grote delegaties uit Polen en Tsjechië. 56 zetels.

Niet-ingeschrevenen (NI)

Leden die niet tot een bepaalde fractie behoren. Onder meer PVV, de British National Party, het Vlaams Belang en het Franse Front National. 39 zetels (PVV 5).

Europees Unitair Links/Noords Groen Links (GUE/NGL)

Partijen met een (soms voormalige) communistische achtergrond, zoals de Duitse Die Linke en de Griekse en Tsjechische communisten. SP doet ook mee. 35 zetels (SP 2).

Europa van Vrijheid en Democratie (EFD)

Eurosceptische partijen, zoals SGP, de Deense Volkspartij en de Italiaanse Lega Nord. 33 zetels.

Meer informatie: www.europeseverkiezingen.com